

מיצ"ב

מבחן בעברית

כיתה ח', נוסח א'

[illegible]

- חֶבֶק אֶשְׁפּוֹת, הַתְּלִיל בְּאֶשֶׁה, הִיא חֶסֶד-לִי וְרַעֲבִי;
 - הָאֲמִים עָלֵי תוֹלַע הַבֶּקֶר אֶשְׁפּוֹת- (איוב ד ה)
 - חֶבֶק צוּר, הִיא בְּלֹא מַחֲסֶה וּמִן: מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטְבוּ, וּמִקְבֵּל
 מַחֲסֶה הַבֶּקֶר-צוּר- (איוב כד ח), וְאֵת כָּל הַיָּמִים יִלְמֹד בֵּין
 הָהָרִים וּבְלִילָה חֶבֶק- צוּר- (ביאליק, ג'נל'ו, ו)

בְּקִי* [מן חֶבֶן] 1. רֹעֵה שֶׁקִּשְׁרָה אֶת הָאָדָם אוֹ אֶת הָרֶמֶשׂ אוֹ הַחַיָּה בַּחֲפָזָה: **חֶבֶן תִּפְחֹרֵם** (לֵבִים טוֹ, אֲנִי הַחֲבֹנָן לִסּוֹם, וְעַתָּה כִּמְתִיר הַחֶבֶן תִּפּוֹךְ תָּמוֹ אֶת הָלֶךְ שֶׁנִּשְׁחָטָהּ בְּיָדְךָ, שְׂמִירָה ^{שְׂמִירָה טו} 2. בִּיטָר, רֹעֵה הַלְהוֹךְ הַתְּרִבִּים לִשְׂחֹק. 3. תִּפְשֶׁט חֲבֹבֵק אֶת אֲנָשֵׁי הָעָם כֵּן עֵקֶר: **תִּפְשֶׁט עֲצֵמֹת בְּחַיִּים בְּשֹׁמְרוֹנָיָהוּ**, אֲבָל אֶל תִּפְשֶׁטן שֶׁבְּזֹאֲרֵיהֶן (שִׁבְח טו, 4. קִשּׁוֹר חֲבוֹר הַיָּד אֶת הַיָּד הַיְּמָנִית ^{שְׂמִירָה טו, טו}, **וְחֶבֶן**, **חֶבֶן***)

א. **חֶבֶק** ^י (מן חֶבֶק) שֶׁנֶּגֶד הַחוּבָה אֶת הָאִרְיָה שֶׁל מִצְרַיִם
 ב. **חֶבֶר** [יֵאָדָה ב. חֶבֶר]
 ~ שֶׁנֶּגֶד חֶבֶר שֶׁיֵּקָשֵׁם, שֶׁשֶּׁן, שֶׁשֶּׁן
 מַעֲוֵה וּמִנְחָשׁ וּמִכְשֵׁל וְחֶבֶר חֶבֶר.
 לְחִסּוֹת סִינְיָה. - [חֶבֶק, חֶבֶקִים, חֶבֶקִי]

[illegible][illegible]

הַתִּמְתִּים (דברים יא א')
חָבְרוּ ו' (ראה א) חֲבֵר
כְּעֵל עֶזְנָו או עֶסְקוּ
הַשָּׂרִים בְּעִית־הַפֶּסַח
וְתִקְבְּצוּם - [חֲבֵר]
חֲקֹר-לִצְיֹם.
הַעֲצֵב חֲבֵר לִצְיֹם.

על הנר לטל אל חלקם
חברים (בכבוד, א) ו
אבי-ישראל לשוטל (א)
נעזו נחקרו, ויחדיו פש
לחברת, (ה), מימשת
4 * שותל ל

[illegible]

~ סעיף ב' 1. אחד, נקשר: "ירושלם הכותה כעיר שהקברה
לה "חקו" (החלים כקב ב'), "על-שני קצותיו חקר" (שמות לד ד').
מקרים רבים ונעים שהקור "חקו" (אחד חכם, נבט, "חמדת-יפי"
ושקנות-אור חקרו פסקת פנה" (ברורא, עכבה 1914, 2 * (השבתון)
חלק מספר אר מספר, נתן חקר-חבל של מספרים; בתרגיל

שם התלמיד/ה

הכיתה

שם בית הספר

שם יישוב בית הספר

מס' התלמיד/ה באלפון

מס' זהות

שם משפחה

שם פרטי

שם ביה"ס

א. חֶבֶר י' [מן א. חב]

ביתה + מס' כיתה

סמל מוסד

מקצוע

בָּרָה: "יָכְרוּ"

א. חָבַד וְיָדָה (כן א. חבד) חֶבֶד, שֶׁמֶךְ לַעֲשֹׂה, בְּדַחְקָהּ: יָבִיז
עֵלֶיז הַתְּרִים, וְיִשָּׁכּוּ כ.ו. [חֶבֶד, חֶבֶד, חֶבֶד]
ב. חֶבֶד י. [אֲזַל מִסְרִיתוֹ עֵבֶד עֲבָד 1, קֹסֶם, חֹבֶד, קֶשֶׁף
(חֶבֶד, חֶד), 2. כֹּהֵן הַתְּרִים עֲבָד הָאֵל (סֶכֶם יא.). חֶבֶד,
הַתְּרִים, חֶבֶד]

[illegible]

לשלישי, ולסידור הזהר סודר לאחרים.
- חברה מית - אשר, אתעשר - לא תאשר* (גטין 56).
חברה מת - האמן, התעשר - אל תאמן.

חֲבֵרָא ^א ב' (אֲרִימָה; בְּצִירֹתָן; חֲבֵרָא קְרִישָׁא) – ראה **חֲבֵרָה**.

חֲבֵר בּוֹר ^א ח' (מן **חֲבֵר בּוֹרֵה**) כֵּעַל **חֲבֵר בּוֹרֹת**, מִנְּמָר, כֵּעַל פְּסִים בְּצִבְעִים שׁוֹנִים: "אֲרִיֹת וְנִמְרִים וְעִקְרָבִים חֲבֵר בּוֹרִים"

חֲבִירָה, קְוֵה

הַתִּנִּים (הרש) **אָרְנוֹן**: **חֲבֵרָבוֹרוֹת אֶדְמוֹת וְצִלְקוֹת כְּהֻלוֹת הַיּוֹרְזוּעוֹת עֲלֶיהָ** (ביאליק),
 (ירמיה יב 32), *2 [בהשאלה] **כְּתִם קַעֲזֹר בְּשֵׁל מִיִּידִיאֵאוּ מִקְּהָ:**
 (מתאודי ד') - "**בּוֹרֶת**", **חֲבֵרָבוֹרוֹת**

[illegible]

אנרת... והיא חברת (חורג, איחול ב) "כן מי זה השולא.
החברת" (באויק, נחול), "עלי עור-החש החברת" (צח),
חברים (31), "עומדים פרדסים צפוסים... אדמם חברת

וְיִחְיֶה (שְׁמֹרָה, ב' 61) – [חֲבֵרָה רִית', רִית' – רִית']
 חֲבֵרָה ב' חֲבֵרָה: וְיִחְיֶה קָמַר – וְאִךְ יִסַּר
 חֲבֵרָה (הַדְרֹס הַלְוִי, ב' 282) – [חֲבֵרָה רִית']

הַחֲבֵרָה ב' (מִתְחַרֵּב 1, רָעָה, יָדִידָה, רֵעָה; וְהָיָה חֲבֵרָתָךְ אֶתְּ
בְרִיתָךְ" (מֵלֵאכִי ב' יד). חֲבֵרִים וְחֲבֵרָתוֹ 2. אֶתְּ מִן הַחֲבֵרָה,
מִשְׁמִיכֶת לְאַנְדָּה: פְּלוֹנֵת חֲבֵרָה בְּאַנְדָּה עֲצֵר בְּעַל־תַּיִם.
הָאֲרִיץ לֹחַ בְּרֶשֶׁת" (רמב"א ב' 6), הָזֻקָה

תַּבְרָה לַמִּסְפָּלָה. *3. אַחֲרֵית שְׁנֵה הַחֹלִית: יָרָן וְאֵשֶׁת שְׂאֻלָּה
מִתְבָּרָה בְּכֹרֹת (שֶׁנֶּחֱזַק כֵּן). *4. אַחֲת מוֹל בְּרִכְתּוֹ: צוֹלֵלִי (בְּיֹאֵלָה)
שֶׁבֶר כְּמֹל יִשְׂאֵל (שֶׁנֶּחֱזַק כֵּן). *5. אַחֲת מוֹל בְּרִכְתּוֹ: צוֹלֵלִי (בְּיֹאֵלָה)

עֲמִידָה נִצְרָה קָטָנָה, חֲבֵרָתִי לְמִשְׁתָּקִים (ויסבֵּק, ח' כרך 11), —
[חֲבֵרָתִי] = חֲבֵרָה, חֲבֵרָתִי; חֲבֵרָה, חֲבֵרָה, חֲבֵרָה, חֲבֵרָה.
חֲבֵרָתִים]

פרק שני

לפניכם שני טקסטים בנושא גני חיות. הטקסט הראשון הוא כתבה, והטקסט השני הוא תגובה על כתבה זו.

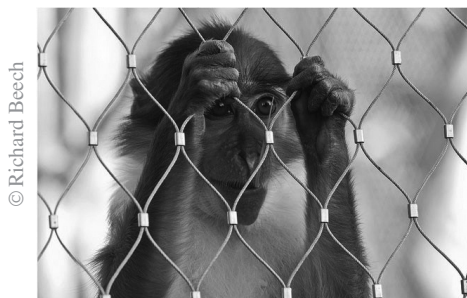
קראו את הטקסטים וענו על השאלות שאחריהם.

טקסט 1

מי באמת צריך גני חיות?

מעובד על פי כתבתו של יוסי וולפסון* "מי באמת צריך גני חיות?", אתר ynet, 26/2/08

זוכרים את גני החיות של פעם? אוסף של תאי צינוק צרים, בורות חשופים וחצרות שוממות שסגרו על חיות בר אדישות או אחוזות טירוף. גני החיות של היום מתיימרים לשרת ערכים נעלים של חינוך להגנת בעלי חיים ולאהבת הטבע, של שימור מינים ביולוגיים ושל השבת בעלי חיים לטבע, אך למעשה אינם עושים זאת. גם אם חלק מן העובדים בגני החיות מאמינים בערכים הללו, ליומרות האלה אין באמת אחיזה במציאות.

© Richard Beech

כבר בעת העתיקה שימשו גני חיות סמל למעמדו של השלטון. מלכים נהגו להחזיק אוספים של בעלי חיים כדי להפגין את כוחם. במאות הקודמות החלו להופיע גני חיות בערים הגדולות באירופה ובצפון אמריקה, והם שימשו סמל למעמד העיר. המגמה הזאת לא השתנתה, ובערים רבות בארץ יש גני חיות גם היום.

בעת האחרונה, בשם ערכים של חינוך הציבור לאהבת בעלי חיים, מחליפים גני החיות את הכלובים והסורגים במחיצות שקופות או בתעלות מים. אך האם עליונותו של האדם ורודנותו פחתו עקב זאת? זה רק נראה כך. גם אם יש מחיצות שקופות ותעלות מים במקום סורגים, עדיין מדובר בכליאה של בעלי חיים להנאת האדם ובהפגנת עריצותו ורודנותו של האדם כלפי סביבתו. הקהל עדיין זורם לגני החיות אף על פי שהוא יודע שמדובר בבעלי חיים כלואים בכלוב או מאחורי מחיצה.

איזה מסר עובר לקהל הזה? האם הוא אינו מפנים את המסר שהכליאה היא דבר מקובל? יש מי שאומר שמדובר בטרגדיה, אך היא הכרחית. ואני שואל, אם באמת אפשר לבלות יום של כיף ולקרוב את האדם לטבע כשבעל החיים כלוא מאחורי סורג ובריה, על רקע תפאורה שהיא חיקוי מגוחך של הסביבה הטבעית.

* עורך הדין יוסי וולפסון הוא פעיל למען זכויות בעלי חיים.

כליאת בעלי חיים בגני חיות היא רק דוגמה אחת לעריצותנו ולאופן שבו אנו, בני האדם, שעבדנו את כל משאביו של כדור הארץ לצרכינו. השמדנו את היערות, הרעלנו את האוקיינוסים וערכנו ניסויים בבעלי חיים. פעולות אלה ואחרות נמשכות גם היום. נוסף על כך הדחפורים ורכבי השטח כובשים את שטחי המחיה האחרונים של חיות הבר ודורסים את בעלי החיים השוכנים בהם. מי שרוצה ללמוד על ההתנהגות הטבעית של בעלי חיים, מוטב שיצפה בטלוויזיה, יבלה את אחר הצהריים בהתבוננות בציפורים בגן ציבורי קרוב, או יטייל בשעות הבוקר המוקדמות בשטחי הפרא שעדיין נותרו לנו. הוא ימצא בהם גם שקט טבעי, שכל כך קשה למצוא בגני החיות.

טקסט 2

צריך גני חיות, ולא – הם ייעלמו

מעובד על פי תגובה מאת שמוליק ידוב** שפורסמה באתר ynet, 28/2/08

יש השואלים: "האם יש צורך בגני חיות בעידן שבו אנחנו חיים?" ואני שואל: "האם יש לנו הזכות לוותר על קיומו של המוסד שנקרא גן חיות?"

קצב הכחדת המינים הולך וגדל בכל רחבי העולם, ומאמצים רבים מושקעים בשימור המינים הנותרים. בשנת 1998 היו 49 מינים של דו-חיים מצויים בסכנת הכחדה, ואילו היום מצויים 1,178 מינים של דו-חיים במצב זה. בישראל מצויים בסכנת הכחדה 30 מיני דגים, 15 מיני יונקים, 10 מיני זוחלים ו-12 מיני ציפורים.

מי שיוצא לטבע היום, כבר אינו רואה את מה שראו הוריו. מינים רבים נעלמו, מינים אחרים הופיעו, ושטחים פתוחים רבים הפכו לשטחים בנויים. האדם אחראי למציאות הזאת, ועל כך אין ויכוח. השאלה היא אם אפשר לתקן, אפילו במעט, את המצב, ואם כן – כיצד.

קהל מבקרים בגן החיות בירושלים

צודקים הטוענים שגני החיות הראשונים באו להציג את עליונות האדם על החי. אך במשך השנים עברו גני החיות מהפכה של ממש, גם במראָה שלהם וגם במטרותיהם. גני החיות הפכו מארגונים שמטרתם במקרה הרע בידור ובמקרה הטוב חינוך משולב בבידור להמונים, לארגונים שמטרותיהם העיקריות הן שימור מינים וחינוך לשמירה על הטבע.

** שמוליק ידוב הוא מנהל האוסף הזואולוגי בגן החיות התנ"כי ע"ש משפחת טיש בירושלים.

25 גני החיות כיום מעורבים בפרויקטים רבים של שימור מינים, הגנה על מינים והשקפה לטבע של מינים שונים בעולם. יתרונם הגדול הוא בדיוק במה שאחרים רואים בו חיסרון: היכולת לגרום למיליונים רבים של בני אדם להכיר בערך של בעלי החיים ולהבין שקיומם תלוי במידה רבה באדם. אנו לא רוצים לכלוא לשווא בעלי חיים, אך עבור מינים רבים ההימצאות בגן החיות היא הדרך היחידה לשרוד.

30 גני החיות משתדלים להציל מינים רבים של בעלי חיים ככל האפשר, כדי שהם לא יישמרו רק בסרטים. אני מאמין שהארגונים לזכויות בעלי חיים רוצים גם הם להציל בעלי חיים רבים ככל האפשר, ולכן נראה לי שהמטרות שלנו אינן שונות. הוויכוח הוא כיצד עושים זאת. בואו ננסה לפעול למען המטרה המשותפת, וכך כולנו נרוויח – אנחנו ובעלי החיים. גני החיות ידאגו לשפר את תנאי המחיה של בעלי החיים המוחזקים בהם, והארגונים לזכויות בעלי חיים ילמדו להכיר בחשיבותם של גני החיות ולא ימשיכו להתנגד לקיומם.

© כל הזכויות שמורות לאתר ynet סביבה – דעה.

© צילום: תמר רביב. באדיבות גן החיות התנ"כי.

22. כתבו **סיכום** של שני הטקסטים, והציגו בו את הטענה העיקרית של יוסי וולפסון כלפי גני החיות ואת תגובתו של שמוליק ידוב על טענה זו.

תוכלו לכתוב טיוטה בעמוד הבא.

טיוטה (לא חובה)

מבחן 30 בעברית לכיתה ח', נוסח א'